

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

(Јутарњи лист, 28.02.2009)

Ако је демократско право да будемо унутра, онда је демократско право и да не будемо. То није супротно повељи УН-а, каже премијер Републике Српске. С Милорадом Додиком новинари Јутарњег листа разговарали су у сриједу у новој згради владе Републике Српске у Бањој Луци. Због сумње у проневијеру чак 72 милијуна еура при градњи те зграде и аутоцесте, институције БиХ покренуле су истрагу против Додика. Због тога је он прошли викенд одбио наставити разговоре с челницима СДА и ХДЗ-а о преустроју БиХ и запријетио да ће се српски представници повући из свих заједничких институција. Због растуће напетости и нових пријетњи референдумом и одцјељењем, New York Times је овај тједан посветио уводник Босни и Херцеговини, позивајући Обамину администрацију да хитно врати позорност на ту земљу.

New York Times је упозорио да је Босна и Херцеговина пред распадом. Је ли то за вас добра или лоша вијест?

- А кад је била спојена? Босна и Херцеговина у данашњем је облику настала Dautonskim споразумом, на развалинама земље која се звала Југославија. Процес националне хомогенизације у осталим републикама овдје је доживио своју супротност. У Dautonu је створена држава у којој је једини кохезијски фактор била међународна заједница, и то је ваљда свима јасно. Створен је ипак нови политички сустав, двоентитетски, који функционира. Но, он је значајно угрожен, прије свега политиком странаца који су га, умјесто да инсистирају на provedби Daytona, годинама покушавали дограђивати и мијењати, намећући нова рјешења на темељу некаквог духа Daytona. Сви су у томе видјели своју нову шансу: Бошњаци да уреду БиХ онако како њима одговара и кроз ту 'доградњу Daytona' изграде унитарну Босну по принципу један човек – један глас; Срби су почели подржавати Dayton кад су се већ почела укидати њихова Daytonom стечена права; Хрвати, трајно фрустрирани, с осјећајем да су преварени у Washingtonu и Daytonu, видјели су у томе шансу да се и они изборе за бољи положај. Створено је стање у којему ништа ни за кога није сигурно. Срби су на почетку одбацивали Dayton, а Бошњаци га подржавали, но сад Срби подржавају Dayton, а Бошњаци га одбацују. То је апсурд апсурда, али тако је. Ово је веома комплексна ситуација, овдје нема једне истине, него три, уз четврту истину међународне заједнице.

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

Мирослав Лајчак је отишао, чека се именовање новог високог представника. Би ли се БиХ распала без присутности међународне заједнице?

- Не. Мислим да не би. Босна и Херцеговина није оквир који ми у Републици Српској одбацујемо. Наша борба није против Босне и Херцеговине, и то нитко не може рећи. Ми немамо никакве циљане планове те врсте, без обзира на то што нам неки приписују. Одлична прилика за такво што било је Косово, чак су и многи у свијету очекивали да ће се тако нешто догодити, али није. Овдје водимо рачуна о себи, о нашој позицији у склопу БиХ. Разумијем да неки у БиХ мисле да је неправедно то што постоји Република Српска, али исто се тако мора разумјети да многи у РС-у мисле да је неправедно што постоји Босна и Херцеговина. Нигдје нећемо стићи ако стално негирамо: ми смо спремни да не негирамо БиХ и да је градиммо на ономе што је реално могуће, без емоција.

Зар није негирање БиХ кад ви кажете да нећете више судјеловати у разговорима о уставним промјенама ако РС не добије право на самоопредјељење до одцјепљења?

- То је демократско достигнуће сувремених федералних и сложених држава. Ми не негирамо БиХ, али будући да се стално негира Републику Српску, тражили смо прихваћање РС-а. Ако желите да судјелујемо у разговору, онда нас морате и прихватити. То није ултиматум, иако то неки тако схваћају. Република Српска је реалност. Ми смо предложили да БиХ буде асиметрична федерација у којој ће се дати право саставницама на самоопредјељење до одцјепљења. Можемо се договорити да се то право не може користити за пет или десет година. Али ако десет година не можете нешто направити, што је логично? Да се можда нећемо поновно тући? Ја нећу. Зашто не бисмо направили као што је учинила Чехословачка, па да се ускоро сви нађемо у ЕУ? Улазак у ЕУ елиминираће многе последице распада Југославије: цаба је Хрватској и Србији то што су биле у рату ако буду у ЕУ, тако и нама овдје. Према томе, зашто губимо енергију на такве ствари? За наставак разговора о Уставу тражимо да се не дира у границе РС-а, да се поштује ентитетско гласовање и омогући самоопредјељење до одцјепљења, али да се каже да се не може унилатерално прогласити.

Него како него унилатерално?

- Па да не направимо то сами, него тако да се постигне договор унутар БиХ о дисолуцији.

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

Како бисте се договорили о томе?

- А како се договорити да функционира кад ништа не функционира? Сила међународне заједнице овдје не помаже. Велики свијет је овдје присутан кроз два облика, цивилни и војни, с големом силом коју би могао употријебити. Морамо избјећи да некоме падне на памет употријебити ту силу. Данас је свијет у великој кризи, ми смо потпуно занемариви, САД и ЕУ више нису оно што су били лани или прије десет година. То не значи да требамо ићи на дестабилизацију. Иако је РС према Daytonу добио своју војску, послије је ту надлежност пренио на државу БиХ и сад имамо заједничку војску. Заузима се за то да се БиХ демилитаризира, али схваћам да други то неће. РС је пренио 54 своје надлежности на БиХ, али то није придонијело повећању повјерења, него је само отворило нове апетите. Морали смо рећи, доста више, причекајте! Што смо тиме добили? Економски смо стабилни, самоодрживи и успјешнији од Федерације БиХ. Натјерали су нас на многе ствари које нису рационалне, на примјер на стварање једног подuzeћа за приенос електричне енергије. У западним земљама имате и по десет таквих подuzeћа, само у БиХ мора бити једно! Зашто?

Па, због интеграције.

- Каква интеграција? Не може се интегрirati држава, а камоли нешто друго.

Колико имате тенкова и топова? Је ли точно да се РС наоружава?

- Ма дајте! То је попут оних прича с почетка распада Југославије. Влада РС-а нема на располагању ниједан топ, ниједан војни авион, ништа нисмо тајно набавили. Нисмо нити размишљали о томе да се наоружавамо. Имамо потпуно повјерење у НАТО и вјерујемо да би било каква ескалација насиља била врло брзо локализирана интервенцијом тих снага. У мом политичком раду рат није опција. Наш политички циљ је Република Српска, с правима које има према Daytonу. Ништа друго.

Но, многи сматрају да би избио рат да се међународне снаге потпуно повуку из БиХ?

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

- То је глупост. Какав рат?

Док се Хрвати то нису усуђивали гласно нити помислити, ви сте им почели нудити трећи ентитет. На територију Федерације БиХ. Зашто би Бошњаци, као најбројнији у БиХ, на то пристали?

- О томе сам размишљао као човјек који има политичку одговорност и за оно што се зове Босна и Херцеговина, иако морам признати да најчешће бјежим од те одговорности. Хрвати су у БиХ насамарени Washingtonskim споразумом да би Хрватска могла лакше извести Олују и завршити формирање државе. У БиХ мора постојати равнотежа; ако се један народ осјећа закинутијим, то води дестабилизацији. Ја сам рекао како би било добро да се умјесто десет кантона у Федерацији БиХ направе двије федералне јединице мултиетничког карактера као што је РС. Можете се не слагати с тим, али у влади коју ја водим имамо потпредсједнике Хрвата и Бошњака, пет министара Бошњака, три Хрвата и осам Срба. Зашто не би могла бити слична влада у Херцеговини? И даље мислим да БиХ не може егзистирати ако један народ нема осјећај сигурности, а увјет је да има територијално политичку заједницу, која не мора бити против БиХ.

Зашто би Бошњаци то прихватили?

- Фактично стање је такво да Бошњаци немају готово никакав утјецај на подручјима гдје је била Херцег Босна. Живот је и без нас нацртао те ствари. Ако се Бања Лука или Мостар господарски развију, привући ће Бошњаке и нитко им неће моћи забранити да се тамо настане. То ће учинити живот. Али овдје се говори о повијести која није завршена, о пројектима који нису завршени. Можда постоје и боље варијанте, али што је показало 13 година управе међународне заједнице? Ништа. И даље владају неповјерење, напетост, нестабилност.

Поновно најављујете повлачење српских представника из институција БиХ. Је ли то само пријетња?

- Такве одлуке нема. Али о опредјељењу се већ може причати. Евидентан је паралелизам у тијелима власти БиХ. У министарству сигурности Срби и Хрвати су само симболично заступљени. Сарајево као главни град дефинитивно губи и Србе и Хрвате.

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

Шири се виц да у Сарајеву има више Кинеза, него Срба и Хрвата заједно. Све то говори у прилог мојим тврдњама како је боље да се не мрцваримо годинама на илузорним стварима, него да видимо што је то што може издржати. Не желим да било тко мисли да ми повлачимо мјере само зато што се нетко дрзнуо водити неку истрагу против мене.

Па што није повод казнена пријава против вас и неколико министара?

- Не. И прије сам говорио да странци морају отићи из тужитељства и суда БиХ, упозоравао да бошњачка ратна тајна служба АИД и даље дјелује у обавјештајној служби, дипломатско-конзуларној мрежи и бројним другим тобоже заједничким институцијама. Заобилазе се Срби и Хрвати, именују се на функције само као декор. Ми једноставно не желимо бити икебана. Нисмо против борбе против криминала. Ова нова зграда владе није само сједиште ове администрације, него и симбол онога што се зове Република Српска. Ми то волимо. Разумијемо да људи из Сарајева то не могу поднијети, али да нетко злоупотребљава државне институције из своје мржње, то не можемо прихватити. Ако имају доказе, нека заврше с тим на суду, а не да на основи тога мјесецима воде медијску кампању уз помоћ неког болесног новинара. Каква правна држава? Нека странци такав правни сустав уведу у своје државе. Можете ли замислити да у некој држави тужитељ удари на актуалну владу? Мора бити сигуран у апсолутни успјех такве пријаве, иначе тужитељу лети глава, зар не? Тако је у свим државама, осим код нас.

Стално позивате на ближу сурадњу с Хрватском, али најближе вам је било то што сте се свађали с предсједником Месићем. Тко су ваши партнери у Хрватској?

- Ја поштујем Хрватску. И даље сам велики југоносталгичар и на исти начин волим све просторе бивше Југославије, волио бих да се та земља није распала. Но, нисам илузионист који не прихваћа реалност. Поштујем опредјељење хрватског народа да има своју државу и желим јој све најбоље. Имам примједбе на положај и могућност поврата имовине Срба, као што Хрватска често приговара нама, и то се треба рјешавати. Хрватска и РС требају бити партнери у питањима која су у надлежности Републике Српске. Неће Хрватска моћи ријешити питање електрана Плат и Гацко или чишћење Саве ако не сурађује с РС-ом. Може се то некоме у Хрватској не свиђати, али то је тако. Дајте да заборавимо анимозитете, нека судови ураде свој посао на кажњавању злочина. Но, у тој причи нитко није ни добар, ни лош, сви смо чинили једни другима и лоше и добро. Вријеме је за добро, вријеме је да покажемо да можемо направити мостове на Сави, електране Дубровник 2 и Плат 2 те ријешити друге заједничке проблеме. Зашто то не радимо? За нас је партнер сватко тко поштује реалитет у БиХ и

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

не држи нам лекције како се требамо понашати. Зашто би мени нетко говорио како бих се ја морао понашати у БиХ? Поштујем господина Месића, али није његово да то коментира.

Које бисте се овласти РС-а одрекли да бисте ушли у ЕУ?

- Мало чега се већ нисмо одрекли. А зашто? Колико ми разумијемо еуропски процес, њима није битно питање унутарње организације неке земље. Белгија, Шпањолска и Њемачка су као савезне земље или федерације ушле у ЕУ.

Зашто се онда мрцварите разговорима о уставним промјенама кад је јасно да ништа не можете договорити?

- Наставит ћу разговарати с Драганом Човићем из ХДЗ-а и Сулејманом Тихићем из СДА. Ријешили смо неколико тешких питања која су висјела као проблем еуропској перспективи БиХ, на примјер статус Брчког.

Али не и промјену Устава. Зар је могућ договор било којег представника Срба, Хрвата и Бошњака о територијалном устроју БиХ?

- Што се нас тиче, то питање није на дневном реду. Имамо даутонску структуру БиХ и ентитет зван Република Српска за нас је потпуно прихватљив. Разумијемо да други нису задовољни: Хрвати и Бошњаци из својих разлога отварају то питање. Наш рефлекс је био: добро, ми разумијемо ваше проблеме, хајде да видимо што можемо побољшати у том погледу.

И онда нудите одцјепљење!

- Тко нуди одцјепљење? Једно је одцјепљење, а друго да имате право на одцјепљење.

Зашто не бисмо направили оно што је Чехословачка?

Пише: Милорад Додик
уторак, 03 март 2009 13:40

Зашто тражити то право ако га не мислите искористити?

- Ако је демократско право да будемо унутра, онда је демократско право и да не будемо унутра. То није супротно повељи УН-а. Босна и Херцеговина је, нажалост, велико 'морање' за све. Не бјежим од једне дозе 'морања', али не желимо бити икебана. Хрвати су потпуно мајоризирани у Федерацији БиХ. То прегласавање, барем што се нас тиче, нећемо толерирати. Морат ћемо се договорити. Ако можемо. Ако не можемо, што да радимо? Једнога дана морат ћемо то прихватити. То је као у браку: имам пуно пријатеља које волим, покушавам их измирити, али ако не иде, нека се разиђу.

Прошли тједан отворили сте представништво РС-а у Bruxellesu. Јесте ли упутили захтјев за Загреб?

- Планирамо то и већ смо остварили неке контакте на нижим разинама. Наравно, требате доћи тамо гдје сте добродошли.

Коју сте поруку добили?

- Потпуно неутралну, коју смо разумјели да можда још није добро вријеме. Но, зашто не би било добро вријеме? Зашто Хрватска и РС не би постигли споразум о посебним односима па да рјешавају питања Саве, додирних точка у спајању аутоцеста, енергетици, здравству? Зашто то некоме смета? Ми желимо видјети Хрватску у ЕУ. Лани је више наших људи било у Хрватској на мору него што их је ишло било гдје другдје. Зашто власти не прате тај животни тренд?

Видите ли и БиХ у ЕУ?

- Да. И Хрватску. И онда ће се видјети бесмисленост свега што смо радили. Bruxelles има више ингеренција власти, него што је имао Београд у бившој Југославији.